

Un mapa per entendre i planificar amb la realitat paisatgística de Catalunya

Josep Oliveras Samitier

Catedràtic emèrit d'Anàlisi Geogràfica Regional de la Universitat Rovira i Virgili i

President de la Societat Catalana de Geografia (IEC)

El mapa que contemplo representa les *Unitats de paisatge de Catalunya* a escala 1:250.000 i ha estat editat per l'Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya en col·laboració amb l'Observatori del Paisatge. Mirar el mapa és agradable perquè té uns tons suaus, entre grocs, ocres i beixos, que marca unes delimitacions en fina línia vermella que no es corresponen amb les unitats administratives. És un mapa net, amb pocs noms, perquè aquests només indiquen en majúscules en vermell les unitats, i en colors grisos i negres elements característics físics i humans que presenten una singularitat, amb un transfons del relleu físic i unes línies blaves que marquen els corrents fluvials.

El mapa és clar, indicatiu i útil. Ell sol, representa en un cop d'ull, una realitat paisatgística de les més variades d'Europa, perquè Catalunya és un país en el que serralades muntanyoses i rius es van entrecreuant i formen unitats naturals diferenciades, que els humans amb les seves activitats han acabat de perfilar i diferenciar. En total apareixen 134 unitats de paisatge que tot viatger que traspassi el país pot anar observant, sigui pels canvis en la vegetació natural, pel tipus d'assentament humans, per les activitats industrials, pel tipus de conreu, etc. A més el mapa marca 550 miradors o punts d'observació que permeten contrastar paper amb la realitat física i humana, amb els valors tangibles i intangibles que un paisatge retorna a l'observador, perquè el paisatges no es valoren per ells mateixos, sinó per la percepció que en té qui els mira i admira.

El mapa és un fruit més de la Llei de paisatge, aprovada pel govern del país inspirada en el Conveni europeu del paisatge, i que ha comportat l'aprovació dels Catàlegs de paisatge corresponents als àmbits d'ordenació territorial de Catalunya. Cada Catàleg ha servit per delimitar les unitats de paisatge, segons rigorosos criteris de valoració fixats d'antuvi i després d'un interessant procés de participació. Aquests s'han basat en la combinació de formes del relleu, cobertes del sòl, utilització i organització de l'espai, percepció del territori, pes de la història, dinàmiques transformadores, sentit d'identitat percebuda pels habitants dels llocs, i altres.

Però, a més, cada una de les unitats del mapa, té una fitxa on hi consten entre altres temes els objectius de qualitat paisatgística i es remarquen les àrees amb valors especials per protegir, àrees per fomentar-ne la gestió o les àrees susceptibles d'accions d'ordenació. Les unitats de paisatge pintades en el mapa no són per fer bonic, que també en fan, i contemplar el mapa penjat en una paret. Tenen derivades en poder passar a normes d'ordenació territorial i urbanístic de naturalesa jurídica que s'han de tenir en compte a l'hora d'elaborar els plans.

Un mapa és una eina útil que et permet amb la mirada entendre una realitat. Una eina que pot servir als escolars, als viatgers, als especialistes en temes relacionats amb les ciències de la Terra, als planificadors territorials, però també d'una manera especial als agents públics i privats dels municipis del país que vulguin impulsar accions de reconeixement i reivindicació d'un determinat paisatge dins d'una estratègia d'atracció de visitants i alhora de control dels elements patrimonials que cal preservar.